

Страстната седмица

Страстната седмица е седмицата на Христовите страдания - седмицата преди Възкресение. Богослуженията са продължителни, с прочит на много евангелски откъси и е редно, колкото ни позволяват обстоятелствата, да присъстваме в храма.

Според богослужебния устав на **Велики Понеделник, Велики Вторник и Велика Сряда** сутрин се служи Преждеосвещена литургия. Както знаем, на тази служба Свети Дарове са претворени в предходната неделя - в случая Цветница. Можем да пристъпим към Свето Причастие, ако имаме нужната подготовка - пост, покаяние, изповед. В неделя вечерта на Цветница, в понеделник вечер и вторник вечер се отслужва Последование на Жениха. Възпоменават се библейски лица, събития и притчи, свързани тематично с предстоящия арест и страдания на Господ Иисус Христос - праведният Йосиф, защото той е продаден от братята си за 20 сребърника, както Господ е продаден за 30 сребърника; притчата за 10-те девизи и притчата за талантите, символизиращи нуждата от духовна бдителност; Страшният съд; помазалата нозете на Господ с миро жена, която по този начин Го подготвя за погребение. На Велика Сряда за последен път в рамките на поста се отслужва Преждеосвещена литургия. Вечерта има Малко повечерие, чиято основна тема от богослужебния текст е предателството на Юда.

(До сряда е добре да се приключи всяка тежка домашна работа, ремонти и големи почиствания)

Велики Четвъртък е особено богат на богослужебна символика. Служи се света Василиева литургия, като основни теми са евангелските случки: измиването на нозете на учениците, извършено от Господ, Тайната вечеря, на която се установява Тайнството на тайнствата - Светото Причастие, молитвата на Господ в Гетсиманската градина, предателството на Юда.

На Велики Четвъртък се отслужва и така наречения **Велик (общ) маслосвет** и се помазват присъстващите за здраве и прощение на греховете. Осветеният елей от маслосвета, вярващите носят вкъщи и го ползват за помазване кръстообразно по чело, слепоочия, ръце през цялата година, като останалият от предишната година елей се изгаря в кандилото.

На този ден се боядисват яйца. Обикновено вярващите донасят при посещение в храма червено яйце, което символизира благовестието на света Мария Магдалина, подарила червено яйце на император Тиберий по случай Христовото Възкресение.

Вечерта на Велики Четвъртък след залез слънце, Църквата изпълнява т.нар. последование на 12-те евангелия, т.е. на 12-те евангелски пасажа, в които се разказва за Господните страдания. При прочита на 5-тото евангелско четиво се изнася задпрестолния кръст от олтара и се поставя в центъра на храма. Това е изключително древна традиция. На този кръст е изобразен Господ, а по-долу отляво и отдясно са изобразени Майката Божия и свети Йоан Богослов, който единствен от учениците е присъствал на последните часове на Богочовека, разпънат на Кръста.

Велики Петък (Разпети Петък) е най-скръбният ден на най-дълбоко вчувстване в Христовите страдания. Уставите на Църквата повеляват дори да не се яде и пие нищо до залез слънце, като се прави изключение само за тежко болните и за децата.

Основна тема е осъждането на Господ Иисус Христос, разпъването Му на Кръста, кръстните Му страдания и смърт.

Сутринта, по време на богослужението, се изнася от олтара **Светата Плащаница**, която се поставя на специална висока маса (кувуклия) в централната част на храма пред Кръста. На плащаницата е изобразен Спасителят, свален от Кръста, заедно с Майката Божия, Никодим и Йосиф Ариматейски, които са устроили подобаващото Му погребение. При целуване на Светата Плащаница, Църквата пее: *"Дойдете да възхвалим Йосифа приснопаметни, който привечер отиде при Пилат и изпроси Живота на всички."* *"Дай ми - казва - Тоя Странник, Който няма где глава да подслони. Дай ми Тоя Странник, Когото лукав ученик на смърт предаде .... Покланяме се, Христе, на Твоите страдания и на Твоето Свето Възкресение"*.

Множеството пристъпва да поднесе цветя на плащаницата и да мине под кувуклията. Сnižавайки се, ние ставаме съпричастни на гробния покой на Спасителя, вкусил смърт, за да умъртви смъртта и да ни спаси от нейното бреме.

Вечерта на Велики Петък камбаните бият траурно и се отслужва **Опело Христово**, което включва и литийно* шествие около храма с изнесената плащаница. Процесията влиза през западните врати, народът минава под плащаницата и свещенослужителите поменават имена за здраве.

На Велика Събота сутринта се служи света Василиева литургия. Цялата събота Христос е в гроба и това е единствената събота в годината, когато се пости строго (за отбелязване е, че готвещите се за Свето Причастие за някоя неделна служба не бива и не могат да постят строго в събота, защото е забранено от древните канони - трябва да хапнат нещо с олио). Но Велика Събота е единствената строгопостна събота в годината, както строгопостни са и дните на цялата Страстна седмица. Който не е смогнал да боядиса яйца на Велики Четвъртък, може да ги боядиса на Велика Събота. На сутрешното богослужение, вместо обичайната "Херувимска песен", Църквата пее: *"Да мълчи всяка плът човешка и стои със страх и трепет и нищо земно да не мисли"*.

На Велика Събота се отбелязва не само гробния покой на Спасителя, но и слизането Му в ада, който Всесилният Господ опустошил. Самият Христос предсказва тридневния Си престой в гроба, като казва: *"защото, както Йона беше в утробата китова три дни и три ноци, тъй и Син Човеческий ще бъде в сърцето на земята три дни и три ноци."* (Мат. 12:40).

Колкото е съкрушаваща тъгата и скръбта при съпреживяването на Христовите страдания и кръстна смърт, толкова е вдъхновяващо и възторжено посрещането на Възкресението Му, с което Той побеждава смъртта, строшава адските двери и извежда праведниците от ада.

Около 11 часа през нощта камбаните бият тържествено, започва празничното богослужение. Свещенослужителите в полунощ излизат от олтара, носейки **благодатния огън**, като възгласят: *"Дойдете, вземете светлина от Нетварната Светлина и прославете Възкръсналия от мъртвите Христа."* Всички запалват свещите си. Започва литийно шествие около храма, чете се евангелие и всички се поздравяват с най-великия празник на празниците. После влизат в храма и започва пасхална* утреня и Света Златоустова литургия.

Възкресението е станало нощем, затова и в църквите богослужението е нощно. Чете се Пасхално слово* на свети Йоан Златоуст. Сега канени са всички на празничната трапеза - постили, непостили, трудили се, нетрудили се, болни, здрави, всеки, който не е под епитимия (забрана).

Всеки, дори да не е постил, може да пристъпи на тази най-празнична служба към Светата Чаша!

В неделният ден преди обяд, Църквата отслужва т. нар. **Второ Възкресение** - вечерня в първия ден на Пасха, чете се 20-та глава от евангелието на Йоан.

Всички се поздравяваме до Възнесение с *"Христос воскрес! - Воистину воскрес!"*

---

*лития, гр. - процесия с икони, хоругви, кръст, съпроводена с пение на богослужебни химни

*Пасха - (от песах - отминавам) - най-важен юдейски празник, когато ангелът на смъртта отминава юдейските къщи, белязани с кръвта на жертвеното агне; при нас - Христовата Жертва ни отминава, избавя ни от робството на греха, смъртта и дявола. Апостол Павел изрично казва: *"Христос, нашата Пасха, беше заклан заради нас."* Пасха и Възкресение Христово се използват като синоними.

